

SCRIPIURE SACRE

BS 548

M5

V. 4

CURSUS COMPLETUS

PARTIE PHYSICOCHIMIQUE ET MORALE DE LA THEOLOGIE

HISTOIRE CHAOTIQUE

UNIVERSITÉ DE HOC INSTITUTUM DISCIPLINAS

UNICUS COLLEGATIS

PARISIENSIS UNIVERSITATIS LIBRARIA

AD DOCEUNDOS LEXILOS PARCENDOSSE LIBRIS UNIS POSITIS.

ANNOTAVIT AERIO SILENT ET SOLID

1. 5. 11.

EQUITO ZONARIAM

FONDO EMMETARIO
VALVERDE Y TELLÉZ

LIBRARIUS C. M. WILHELMUS

44470 20531

PARISIENSIS

LIBRAIRIE

DU VOISIN

LIBRARIUS C. M. WILHELMUS

1781

DUVOISIN VITA.

Duvoisin (Johannes Baptista) iis accensendus est viris quibus nihil deficit ut magnum ex omni puncto relinquent nomen, si tempestate meliori vixissent. Doctoris infusa donatus, à primâ ferè juventute professoris vices explevit in Sorbonâ. Dein Parisiacæ officialitatis promotor, censor regius, canonicus Antissiodorensis, Laudunensis canonicus ac vicarius generalis, hocce postremo munere defungebatur, cùm, ingruente civilium procellarum asperitate, extra Galliae fines deportatus est. Ad Angliam primum appulit, unde transit Bruxellas, episcopum Laudunensem revisurus, demumque Brunswici consedit, ut publicas mathesecos humaniorumque literarum lectiones recitatet. Pacatà post concordatum anni 1801 Gallia, Duvoisin in patriam redux ad episcopatum Nannetensem evectus est, sibique ad Bonapartî conciliavit benevolentiam, ut baronis titulo et honorarie legionis stemmate ab eo insignitus fuerit. Utinam à formidando bellatore qui jam Europa fata suo premebat ense, non alia fiducie pignora accepisset! Verum compluribus immixtis est hujus temporis negotiis in quibus perdifficillimum erat terrestri heri gratiam aquè ac veritatis jura servare. Unus fuit ex quatuor episcopis deputatis ut S. pontifici Pio VII in Gallia captivo adessent. Cardinalibus etiam adjunctus ac episcopis quibus commissa cura de quibusdam difficultatibus sententiam cum ratione expositione ferendi; inò congressus fuit plerumque amanuensis. Tunc, si nonnullis fides, religionis partes non equidem deseruit, sed moliori brachio uitatus est. Hujus in excusationem afferrí tamen potest epistola paulo antequā obiret ad Bonapartium scripta: *Imperatoris obtestor, aiebat, ut S. pontifici restitutam libertatem; cuius captivitas ultima vita meo momenta conturbat. Mihi non semel contigit ut ipsi dicimus quantum hac captivitate dolet Christianism universa, quāmque molestum fore si ea produceretur. Imperatoris felicitati necessarium esse mihi videtur, ut Sua Sanctitas Romana revertatur.*

Epistole mox citate nemo est qui non pios sensus incultamque simplicitatem miretur. Num verò sufficiat ad delenda omnimodo factorum quorundam vestigia, incertum est. Audiamus hic laudatum jam in primo Cursus nostri theologici volume scriptorum: « Hac epistola, inquit auctor libri inscripti : Mémoires pour servir à l'histoire ecclésiastique du 18e siècle, honori habenda est episcopo Nannetensi; nonna autem validior esse potuisse? In extremo hoc momento episcopum sane decelat veritatem totam effari. Illa igitur epistola haud auferetur nota molitiei eò minus ignoscande, quod multo ingenii acumine, multa habilitate pollebat. »

Narrant de eo historiunculan que duplex est monumentum et leporum ingenii, et propè aulicæ comitatis quâ Bonapartio placere studebat. Civilis turbina damna reparatus, imperatorem deorabat ut ecclesiis Nannetensibus campana aliquot largiretur. Quo penuriam ærarī opponente: « Eta, inquit presul, aeneo cuique tormento quod bello occupaveris demutu metalli libra una, et nobis plus quam satis erit. »

J. B. Duvoisin subita thoraci distillatione sublatus est, nona juli die, anno 1815. Lingonis natus erat decima sextâ die octobris anni 1744. Pierisque illius opera sermone gallico prodiere: 1° Dissertation critique de la vision de Constantin, 1774, in-12. 2° L'Autorité des livres du Nouveau-Testament défendue contre les incrédules, Paris 1775, in-12. 3° L'Autorité des livres de Moïse établie et défendue contre les incrédules, Paris 1778, in-12. 4° Essai polémique sur la religion naturelle, Paris 1780, in-12. 5° De verâ Religione, Paris 1783, 2 vol. in-12. In ultimo hoc opere collecte sunt prelectiones theologicæ quas in cursu sorbonico publicè recitârunt. Dividuntur in dissertationes quatuor, quarum prima habet de religione naturali; secunda de religione revelata in genere; tertia de religione iudaica (inde multa expressimus quae circa librorum sacrorum authenticam divinitatemque obversantur); quarta de religione christianâ. 6° Examen des principes de la révolution française, 1795, in-8°. 7° Défense de l'ordre social contre les principes de la révolution française, Londres, 1798, in-8°. 8° Démonstration évangélique, Brunswick 1800, et Paris 1802-1805. Postremæ editioni Parisiacæ accessit tractatus de Tolérance gallico quoque sermone adornatus. Demonstratio evangelica, auctore Duvoisin, eti immortali Abrincensis episcopi operi non prestet, utilior tamen est, utpote necessitatibus hodiernis aptius respondens.

TUVACHE VITA.

Tuvache hos inter homines annumerandus est, qui vitam paulò obscuriore exegerebant, quippe qui in provincia modesto minùsque celebrato munere defuncti, nullo prorsis gravioris momenti eventu innotescerent.

S. S. IV.

00796

Theologiam in seminario Rothomagensi longo tempore professus est, ac theologicum opus Rotomagi nomine inscriptum, pro majori quibus constat tractatum parte una cum D. Baston lucubravit. Porro, quod ex ipsis laudato mox opere desumptum infra veniet, hand sine labore aliquo multis alii sive à Stattlero, sive à Duvalio præsertim mutatis intermixtum ordinavimus, ex quibus omnibus unum quoddam uno quasi tenore coherens opus conflavimus, quo sacrorum Codicum auctoritas præclarè asserta vindicataque demonstrabitur.

STATTLERİ VITA.

STATTLER (Benedictus), à Societate Jesu, floruit in Germania versus medium seculum decimum octavum. Cum occasione Constitutionis ejusdem Benedicti XIV multe in eum criminationes orierint, ad pontificem scripti literas tuendi honoris et solatii causâ; Benedictus in sua responsione, ad eum data terita martyri die 1755, que plena est apostolica benignitas, quanti eum fecerit ipse satis testatur: eum scilicet hortatur ad pergeundam, sicut faciebat, religiosae vitæ conversatione, optimisque studiis ac laboribus de christianâ republicâ bene mereri. Ita enim fuit, adjicetur, ut quam apud augos rerum astimatores acquisisti, doctrinæ ac probitati laudem, constanter taurari, nostrumque magis demerari præsidium. (Extat integra haec epistola apud Zallinger, Institutiones juris nat. lib. 1, c. 15, § 108.)

Supressa Societas Jesu sub Clemente XIV, anno 1773, Stattler in Bavaria remansit, et multos per annos lectiones philosophicas primum, deinde theologicas dedit in celebre academiâ Ingolstadiensi, in qua gessit munus procancellarii ac professoris ordinarii. Suas philosophicas disputationes vulgavit anno 1771, sub eo titulo: *Philosophia methodo scientiæ propriâ explicata* (Augusto-Vindelicarum, 8 vol. in-8°). Deinde inde fesso labore incubuit studio theologicis quum dogmaticam appellant, et multos tractatus ordine successivo in lucem edidit; precepsis indicasse sufficiat.... *Demonstratio Evangelica*, 1 vol. in-8°; in ea inconcussa ostenduntur fundamenta quibus iniunxit religio christiana, adversus Deistas et omnes sconi ultimi pseudophilosophos; haec Demonstrationem in compendium redigit Michael Sailer, qui fuit Stattler discipulus. — *Demonstratio Catholica* libro precedenti serie ideam subiungitur; prodit anno 1780, 4 vol. in-8°; in eâ auctor expendit quodnam sit genuinum systema Ecclesie sub ratione societatis considerata. — Post editum sistema hierarchie prodit liber de *Loci theologicis*, 1 vol. in-8°. Hi loci theologici complectuntur corollaria principiorum quae in Demonstratione catholica posita erant, et viam parant ad tractatus specialis. — Tandem typis impressa est *Theologia christiana theotica*, 5 vol. in-8°. In suis operibus Stattler summam venerationem profiter erga sanctam Sedem, cuius extiniuas prærogativas propugnat contra novatores; dum ea conscriberet, uanu ipsi labor erat, nimisrum provocare unionem religiosi in Germania, adductis novatoribus ad pristinam fidem et ad obsequium erga romanam Ecclesiam, ut ipse protestatur in epistola ad duos electorem Bavariae, que extat in ipso limine *tractatus de Sacramentis*. Attamen, quantumvis solam veritatem sincero animo prosequetur, non dissimilandum illum aliquando lapsum esse, contra intentum, in quadam opinione pauli libiores et reprehensione digna circa puncta difficulta; id est sacra Congregatio nonnullos illius libros catalogo *Indicis* inscribendos censuit, non quidem ut errore vitiatos, vel ad erronea systemata tuerda scriptos, verum ut quadam complectentes assertions minùs accuratas, et quibus aliis posset. Haec sacra Congregatio imprimit notarium librum de *Loci theologicis*, decreto 10 juli anni 1797. Obstat obsequium suum quo veneramus decreta hujuscem Congregationis, quominus librum in quo assertions reprehensiones reperitur, in lucem ederemus; verum cum multa theologia utilissima etiam complectatur, hoc nobis licet existimavimus, quedam ex his Loci theologicis deponere, que ad nostrum institutum referuntur, et sunt ab omni suspicione erroris prorsus immunita, et theologorum sanioris note placitis ex omni parte consona.

DE AUCTORITATE SCRIPTURÆ SACRÆ.

Muta iam protulimus, præsertim in primâ hujuscem teuchum deuentum erit, que planè sufficient ad vincere introductionis partem, aut proferentur cum ad Pentateucham summandam auctoritatem Scripturarum erga

15 CAP. I. DE AUTHENTICITATE, INTEGRITATE ET VERACITATE LIBRORUM VET. TEST. 14

omnes homines: attamen cum tanti momenti ac adeo fundamentali sit dogma existentie et auctoritatis harum Scripturarum, opportunum fore duximus, ac junioribus præseruit clericis theologie studio addicatis, si speciale dissertationem præcedentibus addiderimus desumptam ex eruditis auctoribus (1).

Auctoritas de quâ in presenti agitur, sumitor pro dignitate, et, ut ita dicam, exigentia fidei, et significat virtutem et potentiam sermonis alocujus, ad capiendum intellectum, ita ut prebeat assensum iis que proponuntur. Auctoritas alia est verbi humani, propter testimonium hominum veridicorum; alia verbi divini, propter testimonium Dei revelantium: porro, ut ait S. Joan. (1 Ep. 1. 9) Si testimonium hominum et cipit, testimonium Dei majus est... Haec auctoritas prolabanda occurrit, 1^a adversus ethnicos et incredulos, qui profanas habent nostras Scripturas veluti librum qualcumque labore humano exaratum; 2^a vel adversus Iudeos, qui respunt novum Testamentum ac divinam revelationem in eo consignantem; 3^a vel adversus Christianos, quorum quidam fuere in ter novatores merito reputati, qui docuerunt scriptores canonicos in rebus levioribus fidem ac mores spectantes sibi fuisse derelictos errorique obnoxios: ita olim heretici à sancto Hieronymo confutati (2); et proximis temporibus, Erasmus, Episcopus, Grotius, monnikulus Batavi, et quidam bohemiani protestantes, qui libris sacris divinam auctoritatem hoc sensu attribuunt, quidam in illis nonnullis veritates divine continentur. Num vero haec veritates revelatae divina etiam auctoritate libris sacris mandata sint, non curant. Pro conditione hostium diversa adhibenda sunt arna.

Si adducendas sit ethnicus vel incredulus ad admittendas Scripturas sacras, et assensum dandum his que in illis libris continentur, tria accurate praestanda videntur: 1^a ostendendum est libros, quos Judei et Christiani sacros esse dicunt, vere esse genuinos, id est, temporum, locorum et personarum quibus tribuantur; nec esse suppositos, id est, non fuisse prepostere confitos et dolosè adiumentos novissimis temporibus; 2^a libros illos non fuisse corruptos et mutatos *substantialiter*, sive quod veritatem historie, sive quod notitiam mysteriorum, sive quod traditionem legum et preceptorum; 3^a libros illos in omnibus esse veraces, nihil falsi continente, saltem in lis quibus pendet veritas religionis.

Si cum Judeo disputandum sit, supposita auctoritate veteris Testamenti, quod admittit, probanda erit auctoritas novi Testamenti. Hoc autem fieri ostendendo scriptores novi Testamenti summè veridices fuisse, nec deceptos, nec deceptores; umd coacti ipsa veritate agnoscerre debebunt figuræ omnes in veteri Testa-

(1) Duvoisir, *de verâ Religione*; Baston, *de verâ Religione*, in Theologia Rothomagensi; Stattler, *de Loci theologicis*; Theologus Würzburgensis, *de Scriptura sacra*, seu Kilber, S. J.

(2) Hieronymus, in proemio super Epistolam ad Philemonem, t. 4, p. 441, ed. B.

mento descriptas, in novo adimplatas fuisse, eo ipso modo quo describuntur in libris novi Testamenti; prophetas omnes perfectum habuisse eventum; omnia tandem quâ præcisâ ratione contigisse in novo Testamento, quâ in veteri fuerant prænuntiata series.

Tandem si cum Christiano agatur, nubes traditio-nis Patrum et iudicium Ecclesie, Scriptura sacra pondus et auctoritatem palam manifestabunt; Christianis enim, nihil validius et efficacius, dubius illis veritatis divince fontibus, proferri potest. Traditio Patrium parvissimum est canalis per quem ad nos usque immutata pervenit veritas à Deo tralita: Ecclesia autem est supremus iudex controversiarum, que circa mores et fidem oriri possunt inter Christianos. Ex his concludentes libros integros Scripturarum cum omnibus suis partibus prou in Ecclesiâ Christi catholicae legi conseruverunt, pro sacris esse habendos a divinis, id est Deo ipso auctore ac inspirante à scriptoribus sacris fuisse conscriptos... Haec etiam non conductent ad expendandam controversiam inter ipsos doctores catholicos exortam de ratione et extensione inspirationis.

Tris igitur erunt capita hujus dissertationis: 1^a de authenticitate, integritate et veracitate librorum veteris Foderis; 2^a de authenticitate, integritate et veracitate librorum novi Foderis; 3^a de divinitate seu divina inspiratione horum omnium monumentorum tum veteris tum novi Foderis.

ARTICULUS PRIMUS.

DE AUTHENTICITATE, INTEGRITATE ET VERACITATE LIBRORUM VETERIS TESTAMENTI.

Dicimus seorsim de Pentateuchi et de ceteris libris sacris Pentateuchi posterioribus.

ARTICULUS PRIMUS.

De authenticitate Pentateuchi.

Liber ille authenticus dicitur qui ab eo auctore, eaque aetate scriptus est cui vulgo tribuitur, et cuius nomen præ se fert: contrâ spuriis et suppositis dicitur liber sub antiqui alicuius auctoris nomine recentiori manu editus. Liber authenticus non continuo verax habendus est, et vicissim liber verax esse potest, quin authenticus sit. Ex dicendi tamen constabilis Pentateuchi veritatem magnâ ex parte pendere ex illis authenticis.

Unanimis semper fuit Judeorum et Christianorum sententia Pentateuchi auctorem esse Mosem, qui circa annum ante æram vulgarem 1500 Hebraeorum gentes dedit. Primi omnium constantem hanc traditionem aperte impugnaverunt Hobbeus et Spinoza, à quorum opinione non multum recedit Isaæ Peyerius, qui in *Systemate theologicô ex Praedamnitariâ hypothesi* contendit perisse libros in quibus res Hebraeorum fusiōne calamo descriperat Moses; eos verò, quos eius nomine insignitos habemus, non esse nisi fragmenta et brevia opus Mosaicum. Inventas ab iis scriptoribus difficultates studiosissime collegit, amplificavit, cäque styli elegantiâ et facilitate quâ nemini